

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอล์ปที่เสริมสร้างวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างและหาคุณภาพการจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอล์ปที่เสริมสร้างวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยและศึกษาผลการใช้การจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอล์ปที่เสริมสร้างวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย มีการดำเนินการ 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 สร้างและหาคุณภาพการจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอล์ปที่เสริมสร้างวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย มีลำดับขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอล์ปที่เสริมสร้างวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

1.2 สร้างแผนการจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอล์ปที่เสริมสร้างวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย จำนวน 8 แผน เสนออาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ แล้วทำการปรับปรุง แก้ไข

1.3 ตรวจสอบคุณภาพและแก้ไขปรับปรุงการจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอล์ปโดยผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้นจึงนำไปทดลองใช้กับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2.2 โรงเรียนพิณพลราษฎร์ ตั้งตรงจิตร 12 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาแก้ไขปรับปรุงอีกครั้ง

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาผลการใช้การจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอล์ปที่เสริมสร้างวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่พัฒนาขึ้น มีลำดับขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

2.1 กำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่างและเครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอล์ปที่เสริมสร้างวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนพิณพลราษฎร์ ตั้งตรงจิตร 12 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 118 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2.1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนพิณพลราษฎร์ ตั้งตรงจิตร 12 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 30 คน และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการใช้การจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอล์ปที่เสริมสร้างวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยคือ แบบสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรมการมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

2.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอลป์ที่เสริมสร้างวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยสังเกตพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนการจัดกิจกรรม หลังจากนั้นจึงจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอลป์กับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2.1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนพิณพลราษฎร์ ตั้งตรงจิตร 12 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 30 คน โดยดำเนินการจัดกิจกรรมเป็นเวลา 8 สัปดาห์ ละครึ่ง 1 แผน ในระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2550 ถึงวันที่ 30 ธันวาคม 2550 รวม 8 แผน และดำเนินการสังเกตพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอลป์ โดยใช้เครื่องมือฉบับเดียวกันกับที่ใช้ประเมินผลก่อนการจัดกิจกรรม

2.3 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอลป์ที่เสริมสร้างวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอลป์ และเปรียบเทียบวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอลป์ โดยการทดสอบค่าที (t-test Dependent)

สรุปผลการวิจัย

ผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอลป์ที่เสริมสร้างวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย มีดังนี้

1. ผลการสร้างและหาคุณภาพการจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอลป์ที่เสริมสร้างวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยการสร้างแผนการจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอลป์ที่เสริมสร้างวินัยในตนเองจำนวน 8 แผน พบว่า การจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอลป์มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมากจำนวน 6 กิจกรรม คือ การจัดกิจกรรมเล่นิทาน เรื่อง ความพยายามของแบ่ง ($\bar{X} = 4.64$) ปีศาจขยะกับสองพี่น้องจอมสกปรก ($\bar{X} = 4.64$) ลูกอมวิเศษ ($\bar{X} = 4.60$) เจ้าตุ่นจอมขี้เกียจ ($\bar{X} = 4.60$) เจ้าลายลูกแมวจอมซน ($\bar{X} = 4.67$) หนูนาน่ารักจิง ($\bar{X} = 4.64$) และมีการจัดกิจกรรมเล่นิทานมีคุณภาพอยู่ในระดับดีจำนวน 2 กิจกรรม คือ การจัดกิจกรรมเล่นิทาน เรื่อง ลิงน้อยอื้ออื้อ ($\bar{X} = 4.47$) และ หนูทำเอง หนูเก่งจิง ($\bar{X} = 4.50$)

2. ผลการใช้การจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอลป์ที่เสริมสร้างวินัย

ในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยเปรียบเทียบวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม พบว่า เด็กปฐมวัยมีวินัยในตนเองหลังการจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอล์ปสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอล์ปที่เสริมสร้างวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย คณะผู้วิจัยได้นำประเด็นที่ค้นพบมาอภิปรายผลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสร้างและหาคุณภาพการจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอล์ปที่เสริมสร้างวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ผลปรากฏคือการจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอล์ปมีคุณภาพอยู่ในระดับดีถึงดีมาก น่าจะเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมเล่นิทานตามกระบวนการของคอล์ปที่เสริมสร้างวินัยในตนเองได้ผ่านกระบวนการสร้างและพัฒนาทุกขั้นตอนอย่างมีระบบ โดยเริ่มต้นจากการศึกษาหลักสูตรและคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเล่นิทาน แนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ของเดวิด คอล์ป แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง ตลอดจนเทคนิคที่ใช้ในการส่งเสริมวินัยในตนเอง มีการกำหนดจุดประสงค์ที่ชัดเจนและคัดเลือกเฉพาะนิทานที่มีเนื้อหาส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนด แล้วนำแนวคิดต่าง ๆ มาสังเคราะห์ สร้างเป็นแผนการจัดกิจกรรมเล่นิทานที่มีองค์ประกอบครบถ้วนตามโครงสร้างของแผนการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 ,หน้า, 3) ที่มีกระบวนการจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน โดยเริ่มจากให้เด็กได้เรียนรู้ประสบการณ์การมีวินัยในตนเอง ของเพื่อนในชั้นเรียน จากการใช้คำถามปลายเปิดเพื่อกระตุ้นให้เด็กพูด บอกหรือเล่าพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองในด้านต่างๆของตนให้เพื่อนฟัง จากนั้นจึงให้เด็กได้เรียนรู้จากการสังเกตต้นแบบของตัวละครในนิทาน ประกอบกับการใช้คำถามปลายเปิดให้เด็กแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทั้งดีและไม่ดีของตัวละคร แล้วนำความคิดเห็นของเด็กกับเพื่อนในชั้นเรียนที่มีมุมมองและความคิดที่หลากหลายมาสรุปเป็นความคิดรวบยอดและหลักการในการนำไปประพฤติปฏิบัติจนถึงการให้เด็กลงมือปฏิบัติจริง สามารถนำหลักการที่ได้ไปประยุกต์ใช้ โดยการมอบหมายให้เด็กทำกิจกรรมที่เชื่อมโยงสอดคล้องกับเนื้อเรื่องในนิทานจากการให้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นการฝึกให้เด็กเกิดประสบการณ์ในการรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน และการปฏิบัติตามข้อตกลงต่าง ๆ ที่ครูกับเด็กสร้างขึ้นร่วมกัน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวสอดคล้องกับการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ตามแนวคิดของเดวิด คอล์ป (Klob,1984) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การนำเสนอประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม ขั้นที่ 2 การสังเกตและสะท้อนความคิด ขั้นที่ 3 การสรุปความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรมและขั้นที่ 4 การทดลองใช้ในสถานการณ์จริง นอกจากนี้การจัดกิจกรรมเล่านิทานตามกระบวนการของคอลป์ที่เสริมสร้างวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ยังผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและผ่านการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องทุกประเด็นตามข้อเสนอแนะ ทั้งยังผ่านการทดลองใช้เพื่อศึกษาความเหมาะสมในประเด็นต่างๆ และปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการจัดกิจกรรม มีการแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องและปัญหาที่พบอีกครั้ง ก่อนนำไปใช้จริง เป็นผลให้การจัดกิจกรรมเล่านิทานตามกระบวนการของคอลป์ที่เสริมสร้างวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยเป็นการจัดกิจกรรมที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยได้

ตอนที่ 2 ผลการใช้การจัดกิจกรรมเล่านิทานตามกระบวนการของคอลป์ที่เสริมสร้างวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

จากการเปรียบเทียบวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมกับก่อนการจัดกิจกรรมเล่านิทานตามกระบวนการของคอลป์ พบว่า เด็กปฐมวัยมีวินัยในตนเองหลังการจัดกิจกรรมเล่านิทานตามกระบวนการของคอลป์สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมเล่านิทานตามกระบวนการของคอลป์ที่คณะผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถทำให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการของการมีวินัยในตนเอง ซึ่งพิจารณาได้จากก่อนการจัดกิจกรรม เด็กปฐมวัยมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับต่ำ แต่เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานตามกระบวนการของคอลป์แล้วทำให้เด็กปฐมวัยมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับที่สูงขึ้น

การที่วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมเล่านิทานตามกระบวนการของคอลป์สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมนั้น เนื่องมาจากกระบวนการจัดกิจกรรมในขั้นที่ 1 ครูจะใช้คำถามปลายเปิดเพื่อกระตุ้นให้เด็กเล่าประสบการณ์การมีวินัยในตนเองให้เพื่อนฟัง ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการสังเกตและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของเพื่อนอีกทั้งในขั้นที่ 2 การใช้ต้นแบบของพฤติกรรมประกอบกับการใช้คำถามที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อบอกลักษณะของตัวละครที่เด็กสามารถสังเกตเห็นได้จากหนังสือ นิทานจะช่วยกระตุ้นความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลเกิดการเปรียบเทียบพฤติกรรมของตนเองกับพฤติกรรมของตัวละครในนิทานทำให้เด็กประเมินพฤติกรรมของตนเองว่าเป็นพฤติกรรมที่ดีหรือไม่ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามแบบอย่างพฤติกรรมที่ดีของตัวละครเด่นในนิทาน เพราะตัวละครในนิทานสามารถที่จะจูงใจและเร้าความสนใจของเด็กมีพลังโน้มน้าว

ทัศนคติ ตลอดจนเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้เพราะธรรมชาติของเด็กวัยนี้ชอบเลียนแบบ พฤติกรรมของผู้ที่มีความสามารถหรือบุคคลที่เด็กมีความพึงใจ (กึ่งแก้ว อุตถากร, 2540, หน้า 35) ทำนองเดียวกับงานวิจัยของ อินทิวรา รุมาส(2545)ที่พบว่า หลังการจัดกิจกรรมเล่านิทานเพื่อพัฒนา คุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 แล้วนักเรียนมีพฤติกรรม การแสดงคุณลักษณะทางคุณธรรม จริยธรรมด้านความมีวินัย และสอดคล้องกับทฤษฎีการเลียนแบบ ของ Bandura ที่กล่าวว่าการเรียนรู้ของคนส่วนใหญ่เกิดจากการสังเกตตัวแบบซึ่งสามารถ ถ่ายทอด ทั้งความคิดและการแสดงออกได้พร้อมกัน การเลียนแบบจากตัวแบบทั้งตัวแบบที่มีชีวิต และตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ ทำให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ว่าพฤติกรรมใดที่ตนควรนำไปปฏิบัติ และ พฤติกรรมใดควรละเว้นหรือหลีกเลี่ยง (Wool Folk, 1955 อ้างอิงใน วรรณิ ลิ้มอักษร, 2541)

อีกทั้งการให้เด็กได้ร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญในชั้นที่ 3 หลังได้รับประสบการณ์ที่เป็น รูปธรรมโดยใช้ตัวแบบจากนิทานที่มีเนื้อหาที่น่าสนใจ มีแง่คิดและมีตัวละครเด่นในนิทานที่มี พฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ โดยให้เด็กได้เรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมของ ตัวละครเด่นในนิทานแล้ว จะทำให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองในแต่ละ ด้าน แล้วสรุปเป็นหลักการในการประพฤติ ปฏิบัติ จนสามารถนำหลักการดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมตามวัย

นอกจากนั้นในชั้นที่ 4 ซึ่งเป็นชั้นที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง จากการมอบหมายให้เด็กทำ กิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนยังเป็นการฝึกฝนให้เกิดพฤติกรรมและเกิดประสบการณ์การมีวินัย ในตนเองในด้านต่างๆ เด็กจะแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของตนเองเป็นการฝึกให้ เด็กมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และการให้เด็กแต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็น ร่วมกันในการทำกิจกรรมกลุ่มจากสื่อการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสอดคล้องกับพฤติกรรมการมีวินัย ในตนเองจากเนื้อหาของนิทานแต่ละเรื่องยังช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ประสบการณ์การมีวินัยในตนเอง ของเพื่อนในขณะระดมความคิดและปรึกษาหารือกันจนเกิดทางเลือกที่ควรหรือไม่ควรปฏิบัติ รวมทั้งยังช่วยฝึก ความมีระเบียบหลังจากเสร็จสิ้นการทำกิจกรรม เด็กจะเก็บอุปกรณ์และของใช้ ต่าง ๆ เข้าที่และทำความสะอาดให้เรียบร้อยอีกทั้งปฏิบัติตามข้อตกลงที่ครูกับเด็กสร้างขึ้นร่วมกัน เช่นการเข้าแถวรอคอยลำดับก่อนหลัง ในการรอรับอุปกรณ์หรือการส่งผลงานของแต่ละกลุ่ม

จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมเล่านิทานตามกระบวนการของคอล์ปที่เสริมสร้างวินัยใน ตนเองของเด็กปฐมวัย เป็นกระบวนการพัฒนาความรู้ ความคิดเกี่ยวกับการมีวินัยในตนเอง มาสู่ การปฏิบัติอย่างแท้จริงจากการทำกิจกรรม เด็กได้ทดลองนำหลักการมาใช้ เพื่อประเมินว่าหลักการ ที่กำหนดขึ้นมีความเหมาะสมหรือไม่ สามารถปฏิบัติตามหลักการที่กำหนดได้มากน้อยเพียงใด

เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการประพฤติ ปฏิบัติ เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันจนสามารถพัฒนาพฤติกรรมมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการนำการจัดกิจกรรมเล่านิทานตามกระบวนการของคอล์ปที่เสริมสร้างวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยไปใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพ คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ครูผู้สอนในระดับปฐมวัยควรพัฒนาและใช้การจัดกิจกรรมเล่านิทานในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ในด้านต่าง ๆ ตามวัยของเด็กให้มีความสอดคล้องตามหลักสูตร การกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสม และน่าสนใจในกระบวนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานแต่ละเรื่อง นอกจากจะทำให้เกิดความคิดรวบยอดทางจริยธรรมแล้ว ยังจะเป็นการเน้นย้ำให้เด็กมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในเรื่องต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

2. ในการจัดกิจกรรมเล่านิทาน ผู้เล่าควรคำนึงถึงความเหมาะสมของสื่อต่างๆที่ใช้ประกอบการเล่านิทาน และประกอบการทำกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นขนาดของสื่อ ความเหมาะสมกับวัยของเด็ก ความน่าสนใจและเข้าใจ ตลอดจนความสะดวกและปลอดภัยในการใช้ นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับจำนวนของเด็กที่ร่วมทำกิจกรรมในการจัดกิจกรรมเล่านิทานด้วย

3. ครูผู้สอนในระดับปฐมวัยควรสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัย เมื่อสำรวจพบว่า เด็กยังมีวินัยในตนเองในแต่ละด้านไม่เพียงพอ ควรจัดกิจกรรมเล่านิทานตามกระบวนการของคอล์ปที่เสริมสร้างวินัยในตนเองด้านนั้นหลาย ๆ เรื่อง เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เด็กเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และควรสังเกตพฤติกรรมทุกระยะอย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยในขณะที่ทำกิจกรรม คณะผู้วิจัยได้พบพฤติกรรม การมีน้ำใจเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คณะผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาและวิจัยในการพัฒนาการจัดกิจกรรมเล่านิทานตามกระบวนการของคอล์ป เพื่อส่งเสริมจริยธรรมในด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความสามัคคีของเด็กปฐมวัย

2. ควรศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมเล่านิทานตามกระบวนการของคอล์ปกับการจัดกิจกรรมในรูปแบบอื่น